

J E L E N K Ö R.

60. szám

Pest, szerda julius 29^{kéa}

1835.

Figyelat: Magyarország (kinevezések; kir. kam. tudósítás; Ferik Ahmet; Forgó György példás végrendelete; Kaszonyi Dán'el †; Köszeg tisztujtása 's egyveleg.) Ausztria (tisztváltozások a' cs. kir. hadseregnél.) Anglia (alsóház ülései jul. 8—13kig; Durham utja 's egyveleg.) Franciaország (pairizéki ülések; politikai foglyok megszökése és nyilatkozása; hadminister körlevele 'sa' t.) Spanyolország (saragossai const. zavargás; az angol segédcsapatok megérkeznek; Valdes halála és a' seregek mozdulati.) Oroszország. Törökország. Belgium. Németország.

MAGYARORSZÁG.

Ponsony A' KK. és RR. julius 24ki országos ülésükben a' fölirási czimzet iránt ötöd ízben, a' szólás-szabadság két rendbeli sérelmi tárgyában pedig 3ad ízben előbbi végzésük-nél maradtak meg. Julius 21 és 22kén tartott országos ülésben a' KK. és RR. folyvást a' sérelmek vizsgálatát folytatták, melyeknek legelső osztálya a' fő RRböz általküldetvén, jul. 22kén a' fő táblán is vizsgálat alá vétetett.

Ő cs. kir. Fölsége a' magy. kir. sz. István-rend kancellárjához gróf Reviczkyhez majus 25. intézett legfensőbb kabinet-irata szerint gróf Alten, hannoverai general és külügyi ministert az említett rend nagykeresztjével megajándékozni; — julius 4kéről a' m. kir. udv. kancelláriához intézett legfensőbb határozata szerint pedig Balassa Gábor veszprémi kánonokot az Üdvözítő csanádi címzetes prépostjává, Ruszek József szinte veszprémi kánonokot pedig a' Boldogságos Szűznek Vámosgyörktül nem messze helyezett monostori címzetes apátjává méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége junius 9ki legfensőbb határozata szerint Tersatyánszky Imre pharosi püspököt, a' pécsi székesegyház olvasó kánonokját 's a' hétszemélyi törvényszék közbiráját, a' pesti magyar kir. egyetemnél a' bölcselkedési tanulmányok igazgatójává 's a' bölcselkedési kar elnökévé kinevezni; — még majus 17ki legfensőbb határozata szerint pedig Gebhardt Ferencz orv. doctor-nak 's a' pesti kir. egyetemnél nyilv. r. tanítónak kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' fraendorfi (Bajorországban) kertművelő-társaságtól számára küldött tiszt. tagi oklevelet elfogadhassa.

Ő cs. kir. fölsége Eszterházy Kázmér grófit kamarássá; — julius 7ki legfensőbb határozata szerint pedig Erdélyben Küküllő vmegye eddigi tiszteletbeli jegyzőjét Gál Jánost az erdélyi királyi tábla számfölvötti 's fizetéstelen közbirájává méltóztatott kinevezni.

A' nmélt. m. kir. udv. Kamara, gácsai sóperceptorra Kovács István, Szegeden volt k. sóhivatali segédet; — a' nagyszombathi kir. 30adhoz ellenőrré Cherny János gairingi 30adost, és helyébe 30adossá Finsterberg Ferenczet; — továbbá a' pesti sóhivatalhoz tisztirnokká Kubányi József

Győrött volt tisztirnokot, és helyébe Győrbe Steltzner Ferdinánd pozsonyi sóhivatali practicanst nevezte ki.

A' nm. m. kir. udv. Kamara tulajdon lajstromzó hivatalában Reszетка János halálával megüresült lajstromzó tisztségre eddigi irnok Lassu Istvánt; irnokká eddigi accessista Antal Sándort; accessistává pedig eddigi fizetéstelen practicans Remenár Györgyöt nevezte ki (kir. kam. tudósítás).

Ahmet Fethi Ferik Basa, az ottomani portának ő cs. k. felségéhez Bécsbe menő nagykövete ő excija, julius 28kán reggel 7 óraker indult el Pestről. Megnézte három napi itt léte alatt nagymélt. Mérey Sándor, országai tartományi biztosságok fő igazgatója ő excja rendelete szerint Döbrentei Gábor tartományi biztos által vezetettve, Pesten, a' katonai uszó-iskolát, a' cs. k. patantyus-iskolát az új épületben, hol a' Wachtparadon is jelenvolt; a' Ludoviceát, nemzeti muzeumot, a' vakok intézetét, a' városi lövőpályát, a' főplebániát és görög templomot, nemzeti casinót; Budán a' fegyvertárt, csillagásztornyot. A' nevezett tartománybiztos ur hivatalosan Győrige liséri.

Tettek dicsőítik az érdemest. Ennélfogva a' derék lelkű Forgó Györgynek (halálát jelenté mult lapunk) áldott emlékezetét tartsa fön az olvasó hazafiak előtt jeles végrendelete, mellynek köz érdekü pontjai jobbadán ön szavai szerint következök: Az első pontban visszaendékeze szülőföldjére, tek. Pest vmegyében fekvő Töszeg helységére, az ottani mind. r. kath. szentegyháznak mind a' ref sz. ekklezsiának egyenként 500 vto frtot, összesen ezeret, hogy olly föltétellel, hogy az mint tókepenz biztos helyre adatván, kamatja egyenként fölosztva a' két felekezetü iskolamester fizetéséhez kapsoltassék, ösztönül az ifjuság szorgalmasabb tanítására; minek mennyire lett sikerét a' tanítók nyilványos próbatétel által legalább egyszer esztendőnként láthatóvá tenni kötelesek legyenek. — A' 3ik pontban egy jó reményü fiatal embert fíjának fogadván, neki 20,000 vto frtot hagy ollyképen, hogy maradék nélküli halála esetére azon hagyományak fele vagy is 10,000 fr. a' magyar tud. Akademiá alapítvány-tókéjéhez kapsoltassék. — 4ik pontban így szól: Minden jó hazafi örömmel látja, hogy a' régi ohajtások sikerünek 's a' magyar tudományos társaság valahára életbe jött, ennek-alap tókepenzéhez 2,500 v. frtot hagyok. — 5) Fölsérdült korom óta na. Pest városának lakosa levén, iránta nőtten nőtt szives hajlandóságom, a' virágzását mindenkor szívemből ohajtottam is, mellynek

jelül a' keblében föllállítatandó Dologház alapítására 1,000 vto frtot rendelék; ezen jótékony intézetnek minélelőbbi alkotását minden jó lelek ohajtja 's én is reményelem, hogy a' mostani kor annak lételt ad 's nem fogja e' szép érdemet a' jövedőnek átengedni; miglen azonban ezen köz ohajtás teljesül, azon tőkepénznek kamatja a' helybeli koldusok gyámolítására fordíttassék. — 9) gik pontban a' ns. város (Pest) kórházára 3,200 vto frtot hagy. — A' 7ik pontot így folytatja: Ezen ns város keblében föllállított Vakoktanító-intézetére, tek. ns. Pest vmegyéhez beadott alapítványom értelmé szerint, mellynek sarkalatos föltételeit, hogy kitűzött czéljának megfelelően teljesíteni kívánom, 2,900 vto frtot ajánlok. — 8) Tek. Pest vmegye által czélba vett örültekháza építésére hagyok 500 v. frtot; nem különben 9) a' Pesten építendő magyar játékszin javára, de csupán csak építésre, vagy a' magyar játékszinnek a' nemettel leendő állandó összekötésére, nem pedig egyéb magyar játékszini czélok eszközésére, 2,500 vto frtot rendelék. Addig azonban, miglen ezen közválasztás tárgy életbe jó, az illető kamatok neveljék a' tőkét. — 10) A' vácsi süketnéma intézet is szép bizonyossága levén a' részvevő emberi sziv munkásságának, ennek is némienemű fölsegelésére 500 v. frtot hagyok. 11) A' pesti kisdedyám nevelő-intézet számára pedig 100 v. frtot ajándékozok. 12) Nemmi sem fekszik jobban szivemen, mint azon ohajtás, hogy tek. és tudós Horváth István urnak a' „Magyarok eredetökről“ kiadott Rajzolatit egész kiterjedésű és tökéletes munkában kidolgozva lathassa mind a' haza mind a' külföld. Nagy levén a' földadás, elszánást és sok áldozatot kíván; annál fogva ezen dicső pálya eszközeire vagy is a' czél létesítésére 5,000 v. frtot úgy hagyok, hogy az egyedül a' munka kinyomtatására adassék ki. Kérve kérem tehát a' tisztelt Barátomat, hogy ezen utolsó ohajtásomat buzdításnak vevén, nagy érdekű munkáját sajtó alá bocsátani ne késsék. Meglevén egyszer kezdve a' dolog, a' lelkes igyekezetet a' Gondviselés majdan előegíti 's az általam ajánlott kisdedy segítség annak egy részét a' világ elibe hozza, melly a' szerző tulajdona maradván ugyis, az abból bejövő pénz a' sajtó többi költségét részenként fedezze, valaha az egésznek életet adhat, és sok hazafi keblet várt örömmel lep meg. — 13) Orvosi könyvtáromat a' tek. magyar orvosi kar lectoriumának hagyom, a' Homoeopathia tárgyzó munkákkal együtt, azon kedves reménytől tápláltatván, hogy a' Homoeopathia a' magyar tud. Egyetemnél is nem sokára pártoltatni fog. Szinte oda ajándékozom Barátimnál kün levő e' tárgyú könyveimet is. — 14) Egy nálam találató nagy mágnespatkót pedig a' nagy tudom. Egyetem physikai muzeumának. 15) Birtokomban levő 6 régi arany darabot a' nemz. Muzeumnak hagyom. Végre a' 31ik pontban 4 Rotschildféle kötelezvény-sorsából egyet a' magyar tudom. Akademiának, egyet pedig a' magyar játékszin javára hagy.

Hasztalanul éltében elveszett a' Hün,

Dicsőséget arat, ki érdemet vetett;

Amaz feledtetést, te nemis Férfit

Hazafi tettidbea nyersz örök életet.

Győr: A' dunántúli főispán. ágost. vall. szuperintendentia f. eszt. julius 15kén Győr városi-

ban tartatott superintendencia gyűlésén mélt. Matkovich István urat a' főmélt. létszemélyü-törvényesszék közbiróját választotta superintendenciai fő inspectorrá.

A' zágrábi kir. akademia magyar nyelv és irodalmi tanítószékére későbbi közleménnyel fogva a' concursus september 24kén fog tartatni a' pesti kir. Egyetemenél. — Zágrábban a' közelebbi Margitnapi vásár (jul. 13kán) általán véve silányul ütött ki. A' kiállított árucikkelyek közt talán a' kikészített-bőr volt a' legkeresettebb cikkely.

Vasvármegye. E' hónap 14. és 15kén ment végbe szab. kir. Kőszeg városában a' tisztviselőség megújíttatása, Cserghő Ferencz kerületi táblai közbiró és kir. biztos ur jelenlétében. — A' hatvanosok számának betöltése 's a' szószólók megtevése után, tanácsbeliék Széffert József volt pénztári ellenőr, továbbá Ertl János és Nagy Károly táblabiró 's ker. táblai ügyészek választottak. A' városkapitányságra, minden felekezeti villongás ellenére is, szótöbbséggel, az ujonnan választott tanácsbeli, Nagy Károly ur jutott. A' városbiróság hivatala betöltetlen maradt. — A' kisebb hivatalok, minden további nehézségek nélkül töltettek be.

Kaszonyi Dániel kassai kerületbeli fő tartománybiztos 's több megyei táblabiró f. julius 24kén Pesten hosszadalmas senyvesztésű sorvadály lankasztotta tulvilágra életének 62kében. Tetteit a' pesti reform. egyház sirboltja fogadta nyugalomra.

Miskolcz: F. jul. 20kán délutáni egy óra után, a' már délelőtt tornyosult fellegek, éjszák felé rémitő tömegbe feketültek össze, 's keblök-hül pusztító özön 's jégzápor zuhogott alá. A' szőlőhegyek — merre e' csapás elvonult — bőven biztató termése tönkre jutott; a' jég által levert gerezedeket, leveles galyakat, gyümölcsöt és szőlők földjét, az omló víz lesodrá a' hegyek lábához. — Számítalan gazda keseredve állott meg ez irtóztató vész nyomainak láttára. De nem csak kün, hanem ben is sanyli városunk e' romboló itéletet. A' hegyekből zápor fidején tóduló víz — közönségesen — a' Pécze árka, szinte két évi kiapadta után, iszonyú magásra duzzadt, 's rohanó habjaival több utcát elborított, házakat elseprett, butorokat hőmpolygetett, hidakat szaggatott, 's embereket hordott rémitő dühében. — Beomlása számítalan házat, házi 's cleim szert tett haszonvételene; szóval: az egy pár óra mulva ismét fenélig lohadt Pécze, ezrekre menő kárt, inséget 's kiáltásokat zsarolt felőrai dühével városunktól, honnan a' villam is szinte kivevé egy áldozatját. — Idei szónak semmi, aratásunk hitvány, moradink hullani kezdenek. —

A U S Z T R I A.

A' cs. kir. hadsereg közelebbi tisztváltozásai: báró Langenau Károly Gusztáv Fridrik altábornagy eddig Gallicziában ad latus kormányzó, most valóságos kormányzó generalnak neveztetett. Gróf Hartmann Prokóp gen. őrnagy az udv. haditanácshoz rendeltetett. Lebzeltner József gen. őrnagy ruházat-felügyelő lett. Előléptek: ezredességre alezredes Petrik Zsigmond a' császár vadászrezdénél, különben mint gen. parancsnoksági segéd Illyriában és belső Ausztriában. 's mint az udv. haditanácsnál katonasági előadó; — alezredességre őrnagy Uhlmann János a' 2dik patantyns ezredtől az elsőnél; őrnagyságra következő gyalog és lovas kapitányok: Rosenbaum József a' Sándor cs. 2ik sz. seregében; gróf Schönborn Filep, a' 2ik sz. hg. Schwarzenberg dzsidasoknál; Kugler Károly a' 4ik patt. ezredtől a' 2iknél; Herminenthal Ferencz Jakab a' patt. táborszer-hivataltól a' bécsi várórség-patt. kerületnél; Rauch Ignác a' bombász testületnél; Könczöl Ferencz az erdélyi hágatási és löszedési hivatalzak parancsnoka; b. Gutstädt Vilmos az illyr- 's belső-ausztriai hágatási 's löszedési hivatalzak parancsnoka; és Zanini Erneszt bécsi hely-őrnagy. Racca József alezredes az 1. patt. ezrednél, Bécsbe, — Möller György őrnagy pedig Lembergbe rendeltetett várórségi patt. kerületi parancsnokká. Pitsak Wenczel bombász-testületi őrnagy főigazgatója lett a' kincstári tüzi fegyvergyárnak. Raming Vilmos a' löszedési felügyelőséghez rendeltetett. Nyugalmasítottak: Dumont Péter alezr. a' 4 patt. alezredtől ezredesi czimmel és nyugpénzzel; őrnagy: b. Irasky Jakab az innsbrucki várórségi patt. kerület parancsnoka alezredes czimmel és nyugpénzzel, — b. Hiller Gundaker a' 2ik sz. Sándor cs. ezredtől, — b. Bittmayer Mátyás, b. Bertoletti 15 sz. serezedtől; és Haszlinger József, a' 2ik sz. hg. Schwarzenberg dzsidasoktól; kapitány: Böck Gyula, Károly főhg. 3 sz. serezedtől őrnagyi czimmel és nyugpénzzel, — Nataly József a' 14 sz. első székely határóri ezredtől, — Illéssy János a' Nádor-huszároktól, mind ketten őrnagyi czimmel és díjtoldalekkel, — és Riegg János a' 7 sz. bródi határóri ezredtől; végre alkaptány Kappner Péter a' prágai várórségi patt. kerülettől őrnagyi czimmel és kapitányi nyugpénzzel. Kül rendeket 's azokviselésére legfensőbb engedelmet nyertek: hg. Liechtenstein Károly gen. őrnagy az orosz csász. sz. Annarend első osztálybeli keresztjét a' császári koronával; gr. Esterházy Vincze gen. őrnagy a' belga oroszán és a' chur-hessi arany-oroszán házi rend közép keresztjét; gróf Festetics Lajos őrnagy és gróf Radeczky lovassági general szárnysegéde, és gróf Kinsky József kapitány a' sardíniai sz. Móríz és Lázár-rend kis keresztjét; b. Bianchi Ferd kapitány és b. Christ Sándor főhadnagy a' Miklós ezár huszároknál, az orosz ezári sz. Vladimír rend 4ik osztályát.

A N G L I A.

Julius 9én mintegy 20 irlandi parlament-tagból álló küldöttség ment O'Connell vezérlete alatt Spring-Rice urhoz, a' kincstár kancellárjához, engedelmet kérni olyan sorsjáték-felállításra, mellynek célja lenne Irland belső állapotját javítani 's a' munkás osztályoknak ott

foglalkozást adni. O'Connell röviden előadta: mi-kép nem lesz tán neki szüksége megmutatni a' minis-ternek, mi nagy inség nyomja I landban a' munkás néposztályt, 's melly igen munka-hijányban van. Ha a' pénzügy állapotja megengedi vala, a' kormányt kérték volna meg, hogy kölcsönt adjon a' statuskincstárból, mire a' segedelem hátrale-vő részét egyéb kölcsönnel, vagy önkényes ada-kozásokkal valának pótolandók. Minthogy azon-ban ezt a' mostani körülményekben nem tehetni, arra kérik a' kormányt, engedne sorsjátékot föl-állíttatni ugyanazon célra. O a' sorsjátékban, ha az ezzel összekötésben álló visszaélések meggá-toltatnak 's eltöröltetnek, semmi erkölcsi rosszat nem lát. A' szárazföldről számtalan sorsjáték ada-tik el Angliában, 's csak azt sajnálhatni, hogy a' jövedelem nem jótékony célokra fordíttatik. Sorsjátékokat statuscélokra ősemajánhat, de mel-tán pártolhatja a' szóban forgót. A' küldöttség egyébiránt e' dologban a' kincstár kancellárjá-tól nem vár elhatározott ígéretet, hanem csak azt, hogy a' kormány a' dolgot fontolatra vegye. A' kincstár kancellárja azt viszonzá, hogy ha azon egyszerű kérdés forogna fen: valljon adjon e a' kormány engedelmet sorsjáték-felállításra, o azt mondaná, hogy az nem fog megtörténni, 's mint kincstári kancellár azon javaslatot is tek-intet nélkül visszavetné, melly a' statusjöv-e-delmi hijánypótlásra sorsjátékot akarna indítvány-hozni. De a' fenforgó körülmények közt a' ki-jelelt célra javasolt sorsjáték olyan, hogy ter-vét tisztársinak örömet befogja mutatni, noha megegyezéseket abban, 's egy azt tárgyazó tör-vényjavaslat keresztülvitelét a' parlamentben igen kétkli. Gondolná meg O'Connell, melly igen ellenez a' parliáment mindenféle sorsjátékot. Mind e' mellett a' tervet, mint mondá, a' kormánynak be mutataudja, minthogy senki Irlandnak javát előmozdítani nem hajlandóbb mint ő. O'Connell erre a' küldöttség nevében azon ohajtást fejezé ki, hogy különös választmány neveztessek ki, melly a' sorsjátékkal összefüggő rossz követke-zéseket nyomozza ki. A' minister úgy vélekedék, hogy O'Connell semmi nehezségre sem fog akad-ni, ha az alsóházban egyenes indítványt teend egy választmány-kiküldésre, melly a' külföldi sorsok eladatása törvényességét vizsgálja meg. Ha a' határozás ezután oda ütne, hogy e' sors-jegyek eladatását semmi sem ellenezheti, akkor az Irland számára föllíttandó sorsjáték jegyei-nek eladatása sem gátolthatik. A' küldöttség e' jó tanáccsal megelégtelve távozott el. — Nagy-britannia és Spanyolország közt új egyezés köt-tetett a' rabszolgaság-megszüntetésre. Az egye-zés még azon hajók elvételét is kiköti, mellye-ken nem találni ugyan rabszolgát, de rabszol-

ga-szállításra van felkészítve. Az illy hajó díribdarabra euzassék, 's mint ó ácsfa adassék el. Mert tapasztalák, hogy az illyen hajók ismét gazul rabszolgakereskedésre fordítottak. —

A' Hampshire telegraph jelenti, hogy az 50 álgyus Barham nevű hajó, kapitánya Corry, fogja Durham grófot Konstantinápolyba vinni, honnan az őt Odessába viendi; inen a' nemes lord Sebastopolt és a' Krimet fogja meglátogatni, 's végre szárazon Sz. Pétervába utazni. A' Barham hajó pedig, miután a' török partokat körülhajókázta, a' Dardanellákon át ismét visszatérni. — Majd meglátjuk, mit mond hozzá az unkar-skelessii egyezés.

Az alsóház ülésében július 10én kérdezte Atwood ur a' kincstárkancellárt, mikor mutatja be a' háznak az évi pénzügy-jegyzéket. Spring-Rice ur viszonzá: első kedvező alkalommal; eddig a' ház előtt vitában forgó tárgyak meghányatását nem akará gátolni. A' minister azután jelenté, hogy ő fölsége a' Marlborough-palotát engedte a' ház szónokának lakásul, míg mind a' két parlamentház fel fog építeni. E' jelentést a' ház nem igen kedvezőleg fogadta. Több tag megjegyze, hogy a' palotára költséges igazítások lesznek szükségesek, és fentartása is drágába fog kerülni. — Végre Hume ur azt hozá indítványba: készíttessék fölírás ő fölségéhez, mellyben a' ház köszönje meg ezen ajánlást, de egyszerűsággal tisztelettel nyilvánítsa, hogy azt el nem fogadhatja. A' ház ezután biztossággá változott az adók és országos költségek fölött. Több féle hitelpénz minden lerovás sőt szóvita nélkül megajánlatott. Egyedül az ülével-czikely adott némi vitára alkalmat az idegeneket illető törvény végett. (Az idegenek, mint tudva van, Angliában törvényküliek 's még is nyomott állapotban vannak.) Többen megszólaltak annak megmutatására, hogy azon formasságok, mellyeknek az idegentörvény az idegeneket aláveti, haszontalanok. — Azért őket azokat eltörlesztetni kívánják. J. Russel e' formasságok helytelenségét elismeri, de ellenzi azok tüsténti eltörlesztését. (A' ház székein közönségesen hitték, hogy a' jövő ülés folytában azok eltörlesztése bizonyosan javaslatba fog hozatni.) Az alsóháznak, jul. 10ki ülésében, egy igen mulattató jelenése volt. Közönségesen tudva van, hogy Hume ur szoros gazda, 's a' költségeket keményen meg szokta rostálni. Midőn a' följebbi napon titkos költségekre a' 36,800 ft sterling megszavaztatott, Hume ur ellenmondott ugyan, de nem szokott hevességgel. Fölakadt ezen bizonyos Kearsley ur, ki is belőle azon gyanút ueríté, hogy Hume ur épen akkor a' ministerek egyik jó barátjával beszélgetett, 's megszólalék: „Mind e' házbau, mind másutt gyakran mon-

dották, Middlesex tiszte követe (Hume) mindig azon van, hogy a' status pénzekkel rosz gazdálkodást gátolja, most azonban azt vettem észre, az egész dolog csak tréfa és ámitás, 's a' szegény jámbor angol népet csúfolják. (Hoszantartó nevelés, és halljuk!) A' nélkül hogy a' middlesexi tisztes követet sérteni akarnám, jól látam, hogy, midőn a' 36,800 ft sterling titkos költség' megszavazására került a' sor, bizonyos igen tisztes ur, ki bizonyos nemes lorddal igen bizodalmas lábon áll, a' middlesexi követet meglökte, 's valamit fülébe sugott. Világosan láttam, 's még egyszer mondom, az egész dolog merő szemfényvesztés, és csak ámitanak brunnüket.“ Hume ur: „Attól tartok, a' tisztes követ szemei nincsenek jó állapotban. Azt hiszem, kápráznak 's velök kettősen lát. Én igen is ellenszem, hogy azokat 36,000 fontra szállítók le. Mi a' vádat illeti, mintha arra birattam volna magamat, hogy véleményem ne mondjam ki, azt nyilványitom a' tisztes követnek, hogy senkinek, de legkevesbé neki ellenőrséget magam fölött nem engedek.“ Kearsley ur (felforlyanva): — Én meg azt mondom a' tisztes tagnak, hogy tőle semmit sem fogok elhallgatói v. fölvenni. Ha szemeim gyöngék, ahoz a' tisztes követnek semmi köze; legkisebb udvariság tőle, hogy azt szememre hányja. Udvariság az vagy elménczés? Elöttem másnak tesszik. 'S ha az én szemeim homályosak, úgy a' tisztes követ fejében meg sötétség van! Annyit csak látok, hogy a' facitot kiösmörjem. Engem a' middlesexi követ nem fog elámitani. A' nép figyel ránk 's tudja, honnan hordja Berta a' mustot, megadja miadegyiknek, a' mit megérdemlett, 's nem sziveli, hogy Xből U-t csináljanak. Azért még egyszer mondom, az egész dolog merő tréfaság! 's bohózat!“ Hume ur válaszolni akart, de minthogy mindenünnen felékiáltak: Hagyja Ön, hagyja! — csak következőleg válaszolt: „Kérem az igen tisztes urat, félre ne értsen; én egy szót sem mondtam rosz szemeiről; 's nem úgy vélekedtem, hogy keveset lát, hanem hogy nagyon is sokat; az igen tisztes urnak igen erős, éles szemei vannak!“ — Kearsley morgott ugyan még egy darabig, de a' jelenésnek ezzel vége lett.

Az alsóház ülésében július 13án Roebuck ur jelenté, ha a' katonahatoságok rendelést nem teendnek az iránt, hogy a' katonák, midőn szolgálaton kívül vannak, fegyvert ne hordjanak, ő első alkalommal indítványba hozza: terjesszen a' ház felirást ő fölségéhez, 's kérje meg őt, hogy tiltsa el a' katonáknak a' fegyverhordást ha szolgálatban nincsenek; mivel gyakran meg-

ortént, hogy a' katonák részegségükben a' fegyverrel védtelen emberek ellen éltek.—

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszék elibe jul. 11én csak 26 vádlott vitetett (a' lyoniak közül); a' többi vonakodott megjelenni a' vitatáson. Ezek következő ellenmondást nyújtottak be az elnöknek: „Alulirtaknak szerencsésük van tudósítani Uraságokat, hogy azon ellenmondásnál továbbá is megállanak, mellyet a' tegnapi ülésben vádlott társaik egyike Beaune, megbizásukból beadott. Egyenesen kimondott szándékjok, meg nem jelenni többé az üléseken, minthogy részvételök azokban ezentúl teljesen haszontalan volna. Kérik egyúttal Uraságot, kimélgék meg őket a' baromi ellenállás kedvelenségétől 's ne tegyék azon kénytelenségbe, hogy tanácskozásait kemény közbenszólásokkal szakasszák félben.“

—Egy óraker, 7 új vádlott vitetik be. Egyik közülök, Huguet nevű, ki a' főlebbi ellenmondást aláírta, phrygiai (szabadsági) sapkát visel, karkjai meztelenek, 's két hatósági ór vala kénytelen őt erőszakosan becipelni. Arcza szerfölött halvány. A' többi hat, kik közül Girard, és Genest legitímists vádlott, csöndesen leülnek. Kettőfél óraker a' pairszék még folyvást tanácskozik. Két vádlott az ülésteremben kártyáz; egy kalap játszóasztal gyanánt szolgál nekik. Hatósági örök igazgatják őket, mikép adjanak ki. Két óra előtt 10 perczel belép a' pairszék. Az elnök felolvassa a' szék végzetét, mellyben a' vádlottak ügyei különválasztatnak egymástól, 's névszerint elsőben is a' lyoniak határozatának elítélendőknék. Kivánatra fölolvastatik egyszersmind a' távollevő vádlottak ellenmondása, úgy szinte a' börtönben történekről készített jegyzőkönyv. Reverchon vádlott egészen levetkőzve feküdt ágyában, 's valamint ő, úgy a' többi vádlott is ruházatjok egy részét eldugták. A' főlebbi ellenmondás és vonakodás következtében a' fő ügyész új követelést állít föl, hogy t. i. e' vádlottak távolléte mellett is fo ytassák a' pör vitatását. A' törvényszék 4 $\frac{1}{2}$ kor visszavonult. Egy órával később egy szolga jelenté e' közönségnek, hogy a' pairek e' napon az ülésbe visszatérni nem fognak, 's a' hozatandó végzés jul. 11én (harmadnapulva) fog a' közönségnek hírül adatni. —

A' hadminister következő körlevelet bocsátott a' katonai osztályok alvezéreikhez, a' megyék ispánjaihoz, és a' katonabiztosakhoz: „Paris julius 24kán 1835. Uraim! Tévedésből történt, hogy junius 24én költ körlevelem, melly csak pusztajavaslat volt, 's új rendszabályokat foglalta magában az idegen sereg iránt, mint vég elhatározott előszabály küldetett Önökhöz. Legyenek szivesek azt, mennyiben az, ezen seregnék spanyol szolgálatba állását érdeklí, ki nem bocsátottnak tekinteni, 's mindazon

rendelést visszaparancsolni, mellyeket annak végbehajtására tán (aláírva) adtak volna már. Fogadják nagyrabecsülésem bizonyítását. Maison marsal, hadminister.“

A' megszökési történetnek következők részletei: A' foglyok sz. Pelagieban voltak elzárva, melly épület valaha adóssági börtönül használták. A' vádlottak számára egészen külön épület készítettet föl, mellyben a' foglyok szobái egy udvarra nyíltak, hol azok korán reggeltől fogva estve 10 óraig sétálhattak, 's egyúttal látogatókat is elfogadhattak, és szabadon is élhettek szeszes italokkal. A' vádlottak egyike pedig (Kersausie) e' fölött mintegy három hónap előtt szabadságot nyert a' börtön-igazgatótól, hogy egy pinczében tarthassa sörét és borát, mellynek ajtaja azon udvarra nyílt, hol a' vádlottaknak sétahelyök volt. Az igazgató a' pinczekulcsot is átadta neki. Később a' visszaélések miatt, mellyek ebből támadtak, az igazgató a' kulcsot visszakívánta; 's e' pinczén keresztül szöktek el a' vádlottak, mint látszik, több napi munka után. A' pinczeajtó minden erőszakos feltörés nélkül nyitott meg; miből gyaníthatni, hogy az álkulccsal történt, mellyet vagy Kersausie kulcsa után készítettek, vagy egyenesen a' zár után. E' pincze a' kerek folyosó egyik része alatt terül el. Csak néhány lábnyi földalatti folyosóra vala szükség, hogy a' fogház mellett a' rue Copeauban fekvő 7 számú ház kertjébe lehessen jutni. A' foglyok ezt valahogy megtudták. Ehez képest egy folyosót ástak a' pincze falán és a' földön keresztül a' kert felé, mellynek hossza 30 láb, szélessége 3. Miután ez elkészült, összebeszéltek barátjaikkal, 's 9én estve megindultak a' földalatti folyosón. Két külső barátjuk ezalatt a' kert tulajdonosához járult némi keresett ürügy alatt, 's azok segédelmével egymás után kibúttak a' kiásott részen. 28 már elillant, midőn a' hatóság tudósítatott, 's a' többi 15 megszökését meggátolta. Mi a' kert tulajdonosát rue Copeauban illeti, ő a' megszökés idején nem vala otthon. Hitvese pedig azt beszéle, hogy estve 9 óraker bizonyos férfi jött egy fiatal asszonyság társaságában hozzá, azon szin alatt, hogy férjével akarna beszélni; 's hogy e' férfi nem sokára, midőn a' kertajtón kemény kopogást hallott, tüstént az ablakokat 's külső ablaktáblákat felrángatta 's a' kert tulajdonosnéjának azt mondotta: ne féljen, mert azok politikai foglyok, kik épen most szöknék. Nem sokára ezután csakugyan látta is, mikép husz 's néhány személy a' kertajtó ablakit és karimáját betörték, de ő csupán egy szolgájával ellen nem szegülhetett. A' Journal de Paris azt is mondja, hogy ennek következtében mindazon beteg politikai fogoly, kik magányos házaknál feküdtek, a' mennyire egészségök engede,

visszavitetett a' börtönbe. — A' Reformateur azon, nem kevés gyanút gerjesztő állítást, teszi lapjában közre, hogy e' megszökést, ha nem maga a' rendőség intézte, bizonyosan igen pártolta. Mert mikép áshattak volna 30 láb hosszú s 3 láb szélességű folyosót, anélkül hogy észre ne vennék? hova tehettek volna a' kiásott 270 köbláb földet? s micskőzzel hordtak volna rövid idő alatt ennyi földet halomra?

Párisi lapok még következő részleteket adnak a' vádlottak megszöktéről. A' földalatti folyosó, mellyen a' pinczén keresztül kijutottak, 44 vagy 45 láb hosszú s 2½ láb széles s mintegy 3 láb magas; mint mondják körmeikkel vájták ki, s a' kivájt földet a' pinczében lábbal tapodák össze, hogy nagy tért ne foglaljon. E' folyosó már több nap óta készen volt, de a' vádlottak a' pairszék azon ítéletére vártak, mellynél fogvást a' vádlottak közügye egymástól elválasztatik. E' munkába s titokba nem valamennyi vádlott vala beavatva. Azt csak a' megszökés órájában tudta meg a' többi. A' folyosó azon végén, melly a' szomszéd kertbe vitt, rézst csak az utolsó pillanatban törtek. A' rue Copeau nevű utcában a' lakosok házaik előtt üldögéltek, s minthogy ez utcában ritkán hallani kocsizörgést, a' szökevények fölvételére oda sietett paripák, tilburyk és kocsik figyelmeztették őket; azonban néhány percz mulva a' vidék ismét szokott csendü volt. A' párisi vádlottak közül több vonakadt megszökni, s ezek a' fogházban maradtak. Midőn a' foglyok sorban egymásután voltak a' szűk lyukon keresztül, Imbert, vas-tag-testüése miatt, egy helyen úgy megszorult, hogy sem előre sem hátra nem mozdulhattott. A' helyzet csiklandós volt. Végre az ifju Fournier melléje szorult, s addig vájta körölte a' földet, míg a' hizott tetem előre nyomulhatott. E' történet a' szökevényeket néhány perczig megakasztotta. Mielőtt a' vádlottak Sz. Pelagiet elhagyák, következő nyilatkozást irtak alá, mellyet a' Messenger közöl: „Alulirt vádlottak, felelősek levén a' nyilvános véleménynek minden tétőkért, tartozni hiszik magukat e' következő nyilatkozással: Természetes biráiktól elvonatva, sokáig azt hívék, hogy a' pairszék elibe hozott politikai nyomozás, ünnepélyes alkalom leend e' tőterjeszteni eszméiket (ideáikat) s ez által érzékeny csapást tenni elleneiken. Ez első reménytől megfosztatván, azt hívék, hogy azon erőszakosságok, mellyekkel őket fenyegetni merték, képesekké teendik őket, tanúságot adni határozataik szilárdságáról. Most azonban minden máskép van. Az arisztokratia a' komoly vitatások elől visszavonult, a' jogtalan törvényszék minden összeütközést ki akar kerülni. A' pörök külön

vannak választva; s a' miénk elhalasztva, hogy e' 15 hónapos vádállapot még tovább tartson; minden jogérzés megvetése soha még nagyobb nyilvánossággal látványul nem tétetett-ki; s minden szabadságot soha még több szemtelenséggel nem gúnyoltak ki. Szabadságunk megnyerésére vezető eszközök birtokában levén régóta már, mi vonakodtunk mindedig használni azokat. A' pairszék utolsó végzése ada jelt arra. Mi megszökünk, de a' nélkül, hogy félnénk e' lépésünk félreértetésétől. Az ország jól tudja, hogy mi mindenüvé elmegyünk, hova ügyünk érdeke hí bennünket, ha legjobb barátink, a' lyoni, lunevillei, és sz. etiennei kezesek, valamint párisi társink oda visszahivandának. Ideje már, hogy ezen országban, hol a' jog-sértés ellen ellenszegülés divatoz, bátor férfiak találkozzanak, kik az elnyomást hiúvá s neveltségessé tegyék, saját veszélyökre huzván ki magukat az alul. St. Pelagie julius 12. 1835. (alulírva.) Imbert, Granger, Crevat, A. Guignard, A. Rosières, Armand-Marrast, P. Fouet, C. Pichonnier, G. Cavaignac, N. Lebon, T. F. Vignerte. Minthogy e' nyilatkozást a' megszökés előtt csak néhány pillanattal és sietve penderítették, valamennyi vádlott nem is írhatta alá. Öst. Beob.

Szinte a' Messenger jul. 14kén estve még következő irományt közöl: „Paris határiból julius 12. estve 11 órakor. Szerkesztő ur! Ma estve 5 órától fogva 9ig azzal elfoglalva, hogy a' földalatti folyosó utolsó kéréget, mellyen kiszöktünk, áttörjem, azon nyilatkozás alá, mellyet barátim Önhöz küldöttek, nevemet nem írhattam, mellynek tartalma mindszálat tudva van előttem. Kérem Önt uram, legyen szives e' megjegyzést 14kén estve az aprilisi vádlottak utózatához (ultimatumához)-állásom jelül függeszteni. 15kén reggel Gisquet (rendőr-ispán) körén túl leszek, kit azonban iszonyu rendőr-költségei mellett is könnyű elváltítani. Fogadja s a' t. Landolphe, aprilisi vádlott.“ —

Egyik párisi levél ezeket jegyzi meg Roncière pöréről: A' közönség érdekét s részvétét, mellyel a' pör iránt volt, könnyen megfoghatni azon körülményből, hogy a' pör kezdetétől fogva végezteig azon hírlapok, mellyek tudósításokat adtak felőle s belőle, naponként több mint öt ezer rendkívüli példányt adtak el lapjaikból. Azon röpkeirathból pedig, melly e' tárgyról megjelent, a' kiadó 50,000 példányt nyomtatott. A' párisi társaság két felekezetre oszlott: Morellistákra és Ronciéristákra. Azonban Roncière felei sem hagyák helyben Roncière viséletét, sőt mindnyájan mély részvételt mutattak Morell családjá méltó fájdalomra iránt. A' két felekezet csak azon

vetélkedett 's tépelődött, mi vége lesz a' dramának, 's azon titkokon, mellyekkel az teljes. Az ítélet a' közönségben senkit sem elégit ki, nem mintha vérengző büntetést szomjazott volna, hanem mivel a' két félről vitatott okoskodás egyik rész állításának sem felelt meg, különösen és közönségesen fenakadtak a' biráktól ítéletileg állított enyhítő körülményeken. A' döbbenő eset első hírére egyetlenegy férjféként zudult föl az egész Morell-felekezett. E' család aggodását 's törekvését Morell Mária megszeplősített kisasszony becsülete ügyében következő körülmény leginkább tünteti elő: Berryer (hires ügyvéd) azt tanácsolta: ne lépjen fel a' Morellház mint vádló, hanem erressze az ügyet a' közönséges törvény-utra. „Uram!, azt mondá ez alkalommal a' Morell-család feje 's Mária nagyatyja, elszánt élnökséggel: mi két millióval pótolhatjuk; én jószágimat mint pénzzé tettem, hogy az unokámon ejtett gyalázatot megboszúljam.“ 'S az egész nemzetség e' nyilatkozáshoz állott. Roncière sorsa minden esetre szomorú véget fogott vala érni, mert midőn Morell kisasszony egyik rokona azt üzenté neki, hogy föloldoztatás esetében életre halálra kívánand tőle elégtételt, visszaüzené Roncière: „Csak negyedik hellyel szolgálhatok az öröklébe Önnek, mert három ellenfél előzte oda meg már Önt.“ Saumurben (hol Morell parancsnok) Roncière elítéltetése kedvező benyomást okozand, mert a' férjek kedvesen fognak venni mindent, mi a' katonai csínyok, éjjeli ablakmászások 's kötélalatorják elnyomatására czéloz. Mióta az ítélet ki van mondva, Roncière igen el van csüggedve, 's egészen eltiprottnak látszik, senkivel sem szól. Midőn Chaix d'Estange (ügyvéd) azt kérdező tőle: följobb akarja e' ügyét a' cassatiozáokra vinni, nyugalommal azt felelé: „Minthogy ártatlan vagyok, becsületem 's kötelességem kívánja, el nem mulasztását egy biztosítéknak is, mellyet a' törvény nyujt védelmemre.“ A' csíny pajkosságból eredett, 's csak Morell bosszontására vala rágalommal kezdve, de mint a' történet mutatja, semmirekellő gyalázatos gonosztettel koronázva.

SPANYOLORSZÁG.

A' Saragossában kiütött constitutionalis zajongás sokkal komolyabb bélyegű mint eleinte röviden jelenték. Részt vön benne, egy ezredet kivévén, az egész őrsereg, városi katonaság, 's a' nép nagyobb része. E' kitérést előre leheté látni, mert már néhány hónap óta mutatkozték a' kormány elleni nyilvános idegenkedés, mellyet a' carlosiak győzödelmei még inkább érleltek. A' nép kárhoztatni kezdé a' sereg vezérei habozását 's tehetetlenségét; kikelt 's ócsárlá a' kormány bizodalmatlanságát,

mellyet a' polgár-katonaság iránt eléggé kitüntetett. Toreno legközelebbi följutásával épen szünni látszott e' régi forrongás, midőn ismét híre terjedt a' városban, hogy a' papság d. Carlos részére összeesküött. A' nyugtalanabbak ezt elég oknak gondolák nyilvános zajütésre. Julius 5-ikén tehát a' városi katonák fölgyültek a' constitutio-piaczra 's mindenféle fenyegetést kiáltottak a' papság ellen; a' nép alja csak hamar hozzájok csatlakozott 's elég jelét adá: mennyire utálja azon papságot, mellynek intéseit kevéssel előbb olly vakon követé. Nem sokára több nép gyülöngé össze, 's midőn, egy ezredet kivéve, a' rendes katonaság is a' zajongókhoz állott, a' sokasága szerzetes házaknak rohan 's hármat leégetett, négyet pedig földült. Ö. Beob. A' Quotidienne szerint néhány privat házakat is fölgyújtottak. Rablás, mondják, nem történt 's a' szerzetesek közül egy sem öletett meg. Éltették a' constitutiót, a' nélkül azonban, hogy a' főnálló kormány fölforgatására czélzás mutatkozott volna. Sokan a' francziáknak is éljént kiáltottak, talán az érkezendő justemilieu-katonák kedve keresésül. Másnap 6-ikán estve, már helyre állott a' nyugalom. Az őrsereg parancsnoka gen. Alvarez, ugyanaz, ki előbb Malagában szolgált, nem vélte szükségesnek hatalommal élni, mivel a' nép csak a' constitutiót éltette, a' rendes katonaság pedig nem is mutatkozék hajladónak a' népet rendre hozni. A' Memorial Pyrenées levelet közöl, mellyben hasonló constitutioi nyilatkozások említettnek mutatkozólag Grenada, Cadix, Sevilla 's több városban; az Election pedig igen megtörténhetőnek látja, hogy a' jelen szellemnél fogva Madridban is hasonlók történjenek. A' Sentinelle szerint, nem kétlik Saragossában, hogy nem sokára az őrsereg többi része is az alkotmányosakhoz csatlakozik.

Julius 16-káról költ telegraphi tudósítás után közli a' Moniteur, hogy július 13-kán S. Sebastianba újra egy osztály, mintegy 250 főre menő, érkezett meg az angol önkényes seregből. A' határszéli hírlapok tömvek azon öröm és lelkesedés leírásával, mellyel az angolok első zászlóalját a' st. sebastiani népség fogadta. „Éljen Spanyolország királynéja! 's éljen az angol nemzet!“ volt mindenfelől hallható. Az ifjuság és város-katonaság estve táncmulatságot adott az angol katonáknak; a' város pedig egész éjen át kivirágítva volt. — Ezen zászlóalj Chichester ezredes vezérli és áll 500 főből. — Julius 8-ikán a' városi katonák 7 hollandi főtisztet, kik szinte st. Sebastianban szálván ki, onnét d. Carlos táborába jutni törekedtek, elfogtak. — Don Carlos jut. Sikan Marguiaban tartózkodott, 3 mérföldnyire Vitoriatól 's nyolczra Bilbaotól. Cordova 4500

embert hagyott őrizetül Bilbóban, ide nem értvén a városi katonaság számát. Parisban a börzén híre szárnyalt, hogy a kormány telegraph által tudósítattott Cordovának egy ütközetéről az ellenséggel, mellyben mind a két fél sokáig nagy vérontással harczolt, de az ütközetnek sem helye sem sikere bizonyosan nem tudatik. A Messenger de Chambres Orozco városát említi helyül, azonban e város nem fekszik a Bilbao's Vittoria közti úton, mellyen a seregeknek egymással találkozniok kellett. — Más tudósítások szerint a carlisták Puente la Reyna felé fordultak, hogy ez erősséget ostromolják. — A Moniteur és journal de Paris szerint Cataloniában a carlisták nagy csapást szenvedtek. Marquis de la Torre, kit d. Carlos Navarrából Cataloniába küldött volt az ottani felkelést rendszerezni's vezérteni, a krisztiniak által elfogatott's július 7-ikén Mollo mellett agyonlövetett. Négy más főtiszt az ütközetben esett el, 's a megszaladt többi insurgensek mindenfelé üzetnek. Ezek közül néhány, július 8-án a francia határszélen fogatott el, egy részök pedig a reynesi hídnál tartóztatott föl. — Az Election és Messenger de Chambres szerint Valdes meghalálozott.

A királynénak Aranjuezból július 4-ikéről költ decretum szerint: a jezuita-rend Spanyolországban eltöröltetik. — Gen. Sarsfield, mint legújabb hírek jelentik, még mielőtt a krisztinai sereg fővezéréül történt kineveztetését hírül vette volna, két más segéd főtiszttel d. Carloshoz pártolt át. — A lord Elliot eszközése által kötött hadi szerződés, a Messenger állítása szerint, tetteleg fölbontva van, minthogy gen. Iriarte Tafalla mellett 50 carlistát elfogván, közülök 120t nyomban agyonlövetett, — mit meghalván a carlisták, a már előbb elfogott krisztinai tisztek közül sorshuzás által 36ot lövettek agyon.

BELGIUM.

Belministeri körlevélnél fogva: a Belgiumban lakó idegenek sem vétetnek ki a helykatonasági (Miliz)'s polgárőrségi szolgálat alul, ha a polgárjog gyakorlásától eltiltva nincsenek. — A Moniteur Belge hosszabb cikkeit közöl azon állítás megczáfolására, mellyet különösen a hollandi lapok terjesztettek, mintha t. i. a belga seregből számos megszökés történnék. A Moniteur Belge azután szoros nyomozásokból mondja állíthatni, hogy f. e. januar 1-től fogva július 8-ig összes száma azon belga katonáknak, kik akár a két Flandriából, akár Antwerp tartományból szöktek ki, csak 28ra megyen, holott ugyanazon idő alatt a három megnevezett belga tartományba 40 hollandi szökevény katona hozatott. — Mondják, hogy belga követül Berlinbe Baillet József gróf

van kinevezve. Mióta Goblet tábornok visszatért, e hely üres volt. —

NÉMETORSZÁG.

Münchenben az ottani gazdag művilágban Cornelius híres festész nagy cartonja (rajzképe) vonja a műbarátok figyelmét magára, mellyet Olaszországban készített. A carton 24 láb hosszú. A szerint készitendő (fresco) festvény a Lajosegyház hátulso falára fog illesztetni's 75 lábnyi hosszú lesz. — A kép maga az utolsó itéletet ábrázolja, 's közösen és méltán csudálhatni ezen már annyiszor's olly nagy mesterek által kidolgozott tárgynál, annyi eszmei v. ideai ujságot a felfogásban, valamint a kivitel helyességét's pontosságát. Ehez járulnak a jeles csoportulatok, az egyesnek mint az egésznek változása, szelleme, jelentősége, mellyek a művet valóban ritka remekké emelik. — Karlsruheban, mint említettük, most volt a kisajátítás, — vagy a magányos tulajdonnak kényszerített általengedési törvény-javaslat vitatásban. Fő alapjai ezek: Tulajdon, 's egyéb ingatlan jószágokra tartozó jogokról le kell mondani, mihelyt nyilvános czélok kívánják azt, akár az egész status javára szolgáljon az, akár különösen valamely országos intézetére vagy valamely községére, ha érte kárpótlás adatik. Mit a törvény az igazgató hatóságra nézve rendel, olly magányos személyekre is értetik, kik a status engedelmevel valamely vállalkozást, például híd építést, utcsinálást's a t. saját hasznukra üznek, vagy valamely a status által elhatározott vállalat létesítésére alkunál fogva ügyelnek, föltevéen, hogy mind egyik, mind másik esetben a kisajátítás föltételei nyilvános országos czélra intézettek. Ekkor a kisajátítás csak a törvény által kiszabott alakban történhetik meg. — Olly szükség eseteiben, midőn p. o. háborukor, gyujadás, vagy áradáskor a magányos idegen ingó vagy ingatlan vagyonhoz pillantásnyi nyulás mulhatlanul szükséges, a törvénynek helye nincsen. De ezen esetekben is, ha nem a törvények szerint ingyen viselendő terhek volnának azok, a most vitában forgó törvény által meghatározandó's kieszközlendő kárpótlásnak van helye. E példából, millyek Franciaországban, Angliában, Poroszországban's most Badenben többször előadják magukat, az világlik ki, hogy a kisajátítás, azaz kényszerített általengedése a tulajdonnak országos czélokra, akár magányosaké legyen a tulajdon, akár egész testületké, elvileg valamennyi országban el van fogadva. A törvényhozások feladása nem az volt, hogy a kérdés elvét felállítsák, mert az már a status ideájában létezett, hanem hogy biztosítsák a tulajdont minden, a kisajátítás örve alatt üzendő önkény v. önhaszon ellen.